

ETIK OCH MORAL I VÅRDEN

Emerging diseases

Kursresa till Uganda

Fredag 2 mars – måndag 12 mars 2018

Kursprogram

Curomed Utbildning AB

Curomed Utbildning, Håkmark 213, 905 91 UMEÅ, tel 090-38375, fax 090-38331

E-post: info@curomed.se Hemsida: www.curomed.se

KURS: ETIK OCH MORAL I VÅRDEN

Emerging diseases

Vårdetik handlar om att värdera vårdsituationer som kan uppkomma i det kliniska arbetet utifrån moralfilosofiska grunder. Det kan gälla allt från avbrytande av medicinska behandlingar av döende eller mycket svårt sjuka till tvångsvård av alkoholister eller resurskrävande estetiska terapier inom tandvården. Moralfilosofiska spekulationer kan lätt kännas abstrakta och teoretiska utan anknytning till den praktiska verkligheten men inom vården konfronteras personalen dagligen med frågeställningar av etisk karaktär när det gäller prioriteringar av begränsade resurser, vård av människor i livets slutskede, fosterdiagnostik, etc, etc. Etik handlar om frågor vad som är rätt och fel, vad man bör göra eller har rätt att underlåta. Särskilt i Afrika kommer ofta resurskrävande högteknologisk sjukvård ofta i konflikt med breda förebyggande folkhälsoprogram.

PLATS: Kampala, Mweya (Uganda)

TID: Fredag 2 mars – måndag 12 mars 2018

KURSFORM: Föreläsningar, falldiskussioner och studiebesök.

KURSGIVARE: LENNART KOSKINEN, Biskop emeritus, Stockholm.
SVEN OLOF EINARSSON, tandläkare, omvärldsfilosof, Stockholm
DR SARAH ALINGA OKEL Head of TASO) Masindi, Kampala
(Specialist inom tropiska infektionssjukdomar)
TORE SAHLIN, Specialisttandläkare, organisationskonsult, Umeå

MÅLGRUPP: All personal i vården.

KURSENS SYFTE: Kursen har följande huvudteman:

- (1) Belysa grundläggande moralfilosofiska begrepp;
- (2) Skillnaden mellan etiska system och tillämpad etik
- (3) När behövs tillämpad vårdetik:
 - Då lagar och andra regler inte ger något bestämt besked;
(Helsingforsdeklarationens motsägelsefulla riktlinjer rörande medicinsk forskning)
 - Då vedertagna regler ger bestämda svar men då svaren strider mot den moraliska intuitionen (t.ex. diskussionen om passiv och aktiv dödshjälp);
 - Då vi vet hur vi bör handla och detta handlande är i överensstämmelse med gällande regler och praxis men vi ändå inte kan formulera varför det är riktigt.
- (4) Moralsystemens grund i evolutionära processer som sträcker sig långt tillbaka i utvecklingshistorien.
- (5) Emergin diseases är ett växande problem som vi möter i vår kliniska vardag när människor flyttar mellan olika kontinenter. Sjukdomar som tidigare varit nästan helt okända hos oss är numera nödvändiga att känna till för all vårdpersonal. Allmänna kunskaper om diagnostik, etiologi, terapi och förebyggande åtgärder gällande dessa sjukdomar är idag en väsentlig del av vårdpersonalens kompetens.

KURSORTEN

Uganda är intressant ur epidemiologisk synvinkel eftersom landet var ett av de hårdast drabbade av HIV/Aids-epidemin då den nuvarande presidenten Yoweri Museveni vid sitt makttillträde 1987 bestämde sig för att bekämpa HIV-epidemin och inte lägga locket på som andra afrikanska regeringar har gjort vid den tiden.

Hälsovårdande myndigheter har nu i 20 år bedrivit informationskampanjer på primärvårdscentraler, i massmedier som tidningar, TV och radio och vid offentliga möten där representanter informerat om riskerna med oskyddat sex och nödvändigheten av HIV-test. Resultatet började så småningom skönjas och för närvarande minskar antalet nyregistrerade fall av HIV-positiva med ca 30 %. Uganda är därför intressant ur socialmedicinsk synvinkel när det gäller möjligheten att påverka folkhälsan med informationskampanjer och hur budskapet kommuniceras.

KURSSPROGRAM

Avresa fredag 2 mars 2018

FREDAG 2 MARS: AVRESA TILL UGANDA

Flyg från Stockholm till Entebbe via Addis Abeba enligt följande tider:

STOCKHOLM – ADDIS ABEBA kl 20.50 – 06.20*
(* = nästföljande dag)

LÖRDAG 3 MARS: ADDIS ABABA TILL ENTEBBE

Ankomst till Addis Ababa på morgonen där planbyte sker för den fortsatta flygresan till Entebbe:

ADDIS ABABA – ENTEBBE kl 10.10 – 12.15

Transfer till Lake Victoria Hotel för inkvartering.

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (4 tim) SOE/LK/TS

<http://www.serenahotels.com>

Kl 13.00 – 14.00	Presentation av kursgivare och kursteman. Epidemier i globaliseringens tidevarv.
Kl 14.00 – 15.00	Varför vårdetik? Frågor av etisk karaktär som vårdpersonal konfronteras med (tvångsvård, prioritering av resurser, manipulation av sanningen, abort, sekretess, allas rätt till vård, fördelning av gemensamma vårdresurser).
Kl 15.00 - 15.30	Kaffepaus
Kl 15.30 – 17.00	Betydelsen av regelsystem för personlighetens utveckling. Mänskliga värderingssystem i olika kulturer (Edvard Westermarck plus nyare forskning).

SÖNDAG 4 MARS: ENTEBBE/KAMPALA

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (3 tim) LK/SOE

Kl 09.00 – 10.30 Människans framgångssaga med ursprung på savannen.
Varför har vår stora hjärna utvecklats?
Kommunikation, språk och gruppens sociala regelsystem.

Kl 10.30 – 11.00 Kaffepaus

Kl 11.00 – 12.30 Socialitetens komplexitet (socialt schackspel, tactical deception)
Moralens och normsystemens evolutionära ursprung;
Primatforskningen visar ”embryonal” moralkänsla hos
schimpanser, bonoboes (Franz de Waal, Jane Goodall).

Kl 12.30 – 13.30 Lunch

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (3 tim) LK/TS

Kl 14.30 – 15.30 Begreppen etik, tillämpad etik och vårdetik;
Moralutveckling hos den enskilde och hos gruppen (b.la. Piaget,
Kohlberg m.fl.)

Kl 15.30 – 16.00 Kaffepaus

Kl 16.00 – 17.30 Hur tillämpad etik speglas i omsorg, respekt och ansvar.
Övernattning på Lake Victoria Hotel

MÅNDAG 5 MARS: ENTEBBE/KAMPALA

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (4 tim)

Förmiddagen ägnas åt studiebesök på Mulago Hospital som är säte för TASO (The AIDS Support Organization Uganda) som bedriver kartläggning, forskning och bekämpning av HIV/AIDS-epidemin. Vi får träffa läkare och fältpersonal som visar hur man med klokt utformade hälsobudskap lyckas förebygga spridning av HIV. Hur hanteras HIV/AIDS-epidemin i Uganda jämfört med andra afrikanska länder och länder den s.k utvecklade delen av världen.

Uganda Aids Commission bildades i början av 1990-talet och det är härifrån som arbetet med att bekämpa HIV/AIDS - epidemin har samordnats på nationellt och regionalt..

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (3 tim)

Kl 13.30 -15.00 Emerging diseases
Tropikmedicin
Malaria – diagnostik, epidemiologi, spridning till tempererade områden, vaccinering, förebyggande åtgärder, resistens.

Dr Sarah Alinga Okel, Head of TASO, Masindi

Kl 15.30 – 17.00 Emerging diseases, Tropikmedicin
HIV – afrikansk epidemiologi, behandling, brosmsmedicin.
EBOLA – virusfamilj, patogenes, spridning, historik.
SCHISTOSOMIASIS – etiologi, patogenes, epidemiologi.
Dr Sarah Alinga Okel, Head of TASO, Masindi).

Övernattning på Lake Victoria Hotel

TISDAG 6 MARS: TRANSPORT TILL MWEYA

Transport till Queen Elisabeth nationalpark
Övernattning på Mweya Lodge. <http://mweyalodge.com>

ONSDAG 7 MARS: MWEYA/QUEEN ELISABETH NATIONALPARK

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (3 tim) LK

Kl 09.00 – 10.30 Värdeontologi, värdegrund (värdesubjektivism, värdenihilism och värdeobjektivism);
Olika skolor inom värdeobjektivismen:
- deontologisk värdeobjektivism
- utilitarism (handlingsutilitarism, regelutilitarism)
- definition av den deontologiska värdegrunden och utilitarismens värdegrund.

Kl 10.30 – 11.00 Kaffepaus

Kl 11.00 – 12.30 Nyttotänkandet i vården
Utilitarismens lyckobegrepp eller definitionen av lycka enligt utilitarismen:
- hedonismen
- preferensialismen
- perfektionalismen

Kl 12.30 – 13.30 Lunch

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (3 tim) LK

Kl 13.30 – 15.00 Livets mening och hur skall man mäta lycka enligt utilitarismen; Tillämpning inom vården. Prioriteringar av kostnadskrävande vårdinsatser som höjer livskvaliteten för yngre patienter jämfört med förlängning av livet i dess slutskede.
Vad menas med moraliskt egenvärde eller moraliskt imperativ;

Kl 15.00 – 15.30 Kaffepaus

Kl 15.30 – 17.00 Hur identifiera moraliskt egenvärde;
Exempel på moraliska egenvärden som autonomi, jämlikhet, livets helgd. Guds vilja och liknande. Har bara pliktmoderen moraliska egenvärden och hur kan dessa råka i konflikt med varandra. Har utilitarismen moraliska egenvärden eller gäller bara nytto maximering.

Övernattning på Mweya lodge.

TORSDAG 8 MARS: MWEYA/QUEEN ELISABETH NATIONALPARK

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (1,5 tim) LK/TS

Kl 11.00 – 12.30 Autonomi kontra paternalism
Är autonomi ett moraliskt egenvärde och vilka komplikationer kan det medföra? Dubbeltydig lagstiftning beträffande autonomi;
Rättsliga problem vid palliativ vård (skillnaden mellan passiv dödshjälp, aktiv dödshjälp och legala risker vårdpersonal kan löpa).

Kl 12.30 – 13.30 Lunch

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (3 tim) LK

Kl 13.30 – 15.00 Tvång i vården. Är det någonsin befogat att tvinga på en patient vård! Är autonomi-begreppet förenligt med tvångsvård?
Hur ser lagstiftningen ut (LPT = lagen om psykiatrisk tvångsvård, LVM = lagen om vård av missbrukare, Smittskyddslagen). Rättssäkerhetsaspekter på den rådande lagstiftningen.

Kl 15.00 – 15.30 Kaffepaus

Kl 15.30 – 17.00 Tvångsvård förutsätter att en person inte är beslutskapabel. Vad innebär detta? Hur definiera begreppet beslutskapabel.
Presumtivt samtycke.

Övernattning på Mweya Lodge.

FREDAG 9 MARS: MWEYA/QUEEN ELISABETH NATIONALPARK

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (3 tim) LK

Kl 09.00 – 10.30 Vad innebär rättvisebegreppet? Distributiv respektive retributiv rättvisa. Är rättvisa ett moraliskt egenvärde?
Olika teorier om rättvisa. Hur välfärden eller vårdresurserna skall fördelas. Skall vårdresurserna fördelas enligt förtjänst, jämlikhet, rättigheter eller fria överenskommelser.

Kl 10.30 – 11.00 Kaffepaus

KI 11.00 – 12.30 Naturrätten, FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Finns det universella okränkbara rättigheter, t.ex rätten att förfoga över min egen kropp, rätten till egendom etc. Vad innebär begreppet rättighet? Kontraktualism är en rättighetslära som hävdar att en rättvis lösning är baserad på överenskommelser mellan människor i motsats till naturliga, okränkbara rättigheter. Åsikten har förfäktats av nyliberalismen. Vilka är konsekvenserna för allokering av gemensamma vårdresurser.

KI 12.30 – 13.30 Lunch

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (1,5 tim) LK/SOE/TS

KI 13.30 – 15.00 Begreppet jämlikhet omnämns i både Hälso- och sjukvårdslagen och i Socialtjänstlagen men vad innebär begreppet i vårdssammanhang. Är jämlikhet ett absolut moraliskt imperativ eller skall principen tillämpas pragmatiskt. Hur förhåller sig jämlikhetsbegreppet till principen om rättvisa?

Övernattning på Mweya Lodge.

LÖRDAG 10 MARS: MWEYA/QUEEN ELISABETH NATIONALPARK

KURS PÅ FÖRMIDDAGEN (3 tim)

KI 09.00 – 10.30 Hur skall man se på läkemedelsprövningar beträffande autonomiprincipen, rättvisebegreppet och jämlikhetsprincipen. Vad finns det för komplikationer när det gäller användandet av människor som försökskaniner.

KI 10.30 – 11.00 Kaffepaus

KI 11.30 – 12.30 Finns det möjligheter att nå fram till en gemensam moralkodex inom vården som förenar både sekulära och religiösa ståndpunkter. Kanske en pragmatisk moral är en kombination av utilitarism och deontologisk etik.

KI 12.30 – 13.30 Lunch

KURS PÅ EFTERMIDDAGEN (3 tim)

KL 13.30 – 15.00 Diskussion med bakgrund av tidigare kursteman. Reflexivt ekvilibrium (John Rawls). Patientfall som aktualiserar moraliska dilemman.

KL 15.00 . 15.30 Kaffepaus

KI 15.30 – 17.00 Avslutning. Redovisning av grupparbeten. Kursutvärdering.

Övernattning på Mweya Lodge.

SÖNDAG 11 MARS: QUEEN ELISABETH NATIONALPARK TILL ENTEBBE

Transport tillbaka till Entebbe för återresa med flyg till Sverige med Ethiopian Airlines via Addis Abeba enligt följande tider:

ENTEBBE – ADDIS ABEBA

kl 18.45 – 20.50

ADDIS ABEBA – STOCKHOLM

kl 23.50 – 05.40*

(* = nästföljande dag)

MÅNDAG 12 MARS: HEMKOMST

PRISER OCH RESFAKTA

KONFERENSAVGIFT: 12.800 kr (inkl moms 2.560 kr) Icke yrkesverksamma pensionärer 2.250 kr inkl moms 450 kr (i mån av plats).

PRIS FÖR KONFERENSRESAN: ca 43.900 kr

I PRISET INGÅR:

- Flyg från Stockholm/Frankfurt till Entebbe tur o retur;
- Hotell med del i dubbelrum;
- Frukost i Kampala, i övrigt helpension;
- Transporter och transfers enligt programmet;

TILLKOMMER:

- Enkelrumstillägg: 6 400 kr;
- Visum till Uganda: \$ 50 vilket fås vid gränsen;
- Dricks och drycker;

Resevillkor

Priser och resdagar är baserade på flyg- och hotelltariffer, valutakurser och tidtabeller gällande i september 2017. Alla uppgifter lämnas med reservation för ändringar efter detta datum. Allt flyg sker i ekonomiklass. Vi förbehåller oss rätten att ändra hotell till andra likvärdiga om det skulle vara nödvändigt. Resplanen kan också komma att ändras p.g.a. faktorer utanför vår kontroll. Resarrangören fransäger sig allt ansvar för eventuella tidtabelländringar för flygen eller händelser av force majeure-karaktär. Resornas pris är baserat på att minst 25 personer deltar.

Allmänna resevillkor

För dessa resor gäller de allmänna resevillkor som antagits 1975-06-16 av Svenska Resebranschens Förening och Researrangörsföreningen i Skandinavien efter överläggningar med KO.

Särskilda resevillkor

Avbeställning ska ske skriftligt. Expeditionsavgiften vid avbeställning är 2.000 kr samt ev kostnader som debiteras för avbokning av flyg, hotell mm. Vid avbeställning senare än 60 dagar före avresan äger researrangören rätt att tillgodoräkna sig hela resans pris. **Ändringar utöver det givna researrangemanget kan i allmänhet inte göras eftersom detta är en gruppbokning.**

Reseförsäkring

Detta är en tjänsteresa och då gäller inte den vanliga hemförsäkringen. Medlemmar i Praktikertjänst har en tjänstereseförsäkring genom företaget och vårdpersonal som inte är anslutna till Praktikertjänst bör kontrollera sitt försäkringsskydd vid tjänsteresor. Kontrollera om avbeställningsskydd ingår i din reseförsäkring. Kontakta ditt försäkringsbolag angående detta, alternativt teckna reseskydd via försäkringsaktiebolaget ERV.se. Frågor om företagsförsäkring: Telefon: 0770 457 970. Telefon till förmedlarservice: 0770-456 908; E-post: corporate@erv.se; Fax: 08 454 33 21

Curomed Utbildning AB, Håmark 213, 905 91 Umeå, 090-38375

www.curomed.se, info@curomed.se